

Prohlášení Krizového štábu AK ČR a ZS ČR

23. 3. 2022

Vážené poslankyně, vážení poslanci Evropského parlamentu/Vážené poslankyně, vážení poslanci Parlamentu České republiky,

bezpečnostní situace v Evropě, ale i v celém světě se za posledních několik týdnů zásadně změnila. Kromě obranyschopnosti Evropské unie a jednotlivých členských zemí je třeba zaměřit se také na potravinovou a energetickou bezpečnost. Válečný konflikt na Ukrajině se již nyní projevil a bude dále projevovat extrémním růstem cen některých zemědělských komodit, a především enormním růstem cen zemědělských vstupů, jako jsou hnojiva, paliva, energie, krmiva aj. To bude nevyhnutelně znamenat výpadek produkce či nárůst její ceny, zejména pokud budeme závislí na dovozech. Jako produkční zemědělci, kteří zajišťují většinu surovin pro výrobu potravin v této zemi, vidíme jako svoji povinnost varovat zavčas před hrozícím výrazným zdražením potravin a ohrožením potravinové bezpečnosti České republiky, potažmo celé Evropy.

Vyzýváme proto politiky na území České republiky i Evropské unie, aby v této zcela mimořádné situaci zásadně přehodnotili otázku potravinové bezpečnosti České republiky a vytvořili strategii pro zásobování obyvatel s cílem zmírnění aktuálních i budoucích cenových výkyvů.

Ve chvíli, kdy je zcela zásadně ohrožena faktická i cenová dostupnost potravin a energií pro všechny obyvatele Evropy i světa, je nutné minimálně:

1. Odložit účinnost reformy Společné zemědělské politiky do doby, než pominou nejdrastičtější dopady koronavirové pandemie a ukrajinsko-ruského konfliktu na dodavatelské řetězce, nárůst cen energií, pohonných hmot, hnojiv, základních zemědělských komodit a potravin.
2. V mezičase přehodnotit Národní strategický plán a rámcové nastavení reformy Společné zemědělské politiky pro roky 2023-2024, zejména v těchto parametrech:
  - Umožnit členským státům navýšit maximální možnou alokaci na tzv. vázané platby z nynějších 15 na 20 % s cílem podpořit produkci komodit, jako jsou ovoce, zelenina, mléko, maso a další.
  - Pozastavit či přehodnotit účinnost některých požadavků základní podmíněnosti, které jsou výrazně ambicióznější než v současném období.
  - Zemědělce je třeba podpořit v udržitelné produkci, nikoliv je od produkce odrazovat.
  - Přehodnotit nastavení tzv. ekoschémat a nastavit je způsobem, který zajistí, že ekoschémat budou pro zemědělce dosažitelná a zároveň nebudou administrativně náročná či jinak demotivující.
  - Nevyžadovat po zemědělci, aby od roku 2023 uváděli ornou půdu do klidu bez produkce.
3. Neznevýhodňovat produkční zemědělce, a zejména střední a větší podniky, které v České republice produkují většinu potravin.
4. Zemědělské podpory směřovat ke skutečným aktivním zemědělcům s přiměřenou zemědělskou produkcí z obhospodařovaných hektarů.
5. Zařadit zemědělství (včetně navazujících sektorů, jako je krmivářství nebo semenářství) a potravinářství do kritické infrastruktury státu tak, aby bylo umožněno jejich zásobování v případě dalšího prohloubení krize.
6. Zvážit nastavení parametrů jednotlivých cílů Zelené dohody pro Evropu s přihlédnutím k

aktuální situaci. Zmírnit nebo odsunout především těch cílů, které výrazným způsobem sníží produkci potravin a mají potenciál zvýšit závislosti na dovozu ruské ropy a plynu.

7. Využít zemědělství pro snížení závislosti na dovozu ruské ropy a plynu. Velký potenciál mají v tomto směru bioplynové stanice, které logicky navazují na zemědělské provozy a vyrábí buď obnovitelnou elektřinu a teplo, nebo po vyčištění biometan, který nahrazuje zemní plyn. Další možnou úsporou elektrické energie je instalace fotovoltaických elektráren na střechách zemědělských budov. Významným způsobem lze snížit dovoz ruské ropy navýšením přimíchávání biopaliv do nafty a benzínu.
8. Připravit strategii zásobování obyvatel cenově dostupnými potravinami. K tomu je zapotřebí aktivovat na unijní i národní úrovni nástroje pro sledování trhu se zemědělskými komoditami tak, aby všechny členské státy měly přehled o aktuálních zásobách. V současné době hrozí, že se zemědělské komodity na potraviny a krmiva velmi rychle prodají do třetích zemí a bude jich pro evropské občany nedostatek. Je proto co nejrychleji třeba zavést evidenci bilance jednotlivých komodit v ČR a pokusit se navýšit rezervní zásoby v rámci Správy státních hmotných rezerv nebo intervenčního nákupu. Na úrovni EU je třeba zvážit celoevropskou regulaci dříve, než si různá omezení nevyhnutelně zavedou jednotlivé členské země.
9. Přistoupit k regulaci nadnárodních obchodních řetězců. Je třeba co nejrychleji zavést výraznější omezení nekalých praktik obchodních řetězců s cílem nastavit pro všechny obchodní partnery přijatelné obchodní přírážky, které budou spravedlivě rozdělené do celé výrobní vertikály potravin. Není možné, aby kvůli nepřiměřeným obchodním přírážkám byli zákazníci nuceni platit za potraviny nedostupné ceny a zároveň zemědělci a potravináři neměli jistotu udržení výroby potravin s alespoň minimální rentabilitou.
10. Zajistit srovnatelnost národních opatření proti zvyšování cen energií a pohonných hmot v rámci Evropské unie. Formy státní pomoci například v Maďarsku či na Slovensku poskytují místním zemědělcům na evropském trhu konkurenční výhodu, které čeští zemědělci budou nuceni čelit a výrazně to přispěje ke snížení jejich uplatnění nejen na evropském trhu, ale vzhledem k jeho provázanosti i na českém trhu.

Dále vyzýváme české i evropské politiky, aby pomohli zavčas, stejně jako v ostatních zemích EU jako Polsko, Slovensko, Belgie aj., těm komoditám, které jsou důležité pro obživu obyvatel a kterým hrozí vlivem růstu vstupů výrazné ekonomické problémy – skot, prasata, drůbež, ovoce, zelenina a ostatní citlivé komodity.

V zájmu spotřebitelů v této zemi Vám děkujeme za pochopení, vstřícnost a odpověď obsahující Váš přístup k řešení situace.

Ing. Leoš Říha

předseda Krizového štábu Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

Členové Krizového štábu za Agrární komoru ČR: Ing. Jan Doležal (prezident), Ing. Václav Hlaváček, CSc. (viceprezident), Ing. Pavel Veselý (předseda Dozorčí rady AK ČR), Ing. Václav Suchan, CSc., MBA (ředitel), Bc. Barbora Pánková (tisková mluvčí).

Členové Krizového štábu za Zemědělský svaz ČR: Ing. Martin Pýcha (předseda), Ing. Jan Ulrich (ředitel), Mgr. Kateřina Tylšarová (právnička), Ing. Vladimír Pícha (tiskový mluvčí), Ing. Jaroslav Vaňous, Ing. Martin Lev, Ing. Svatopluk Müller.

Bohumír Dufek, předseda Asociace samostatných odborů.